

§§ 18.1
18.2

§ 165 Mošuvnnat

§ 165.1 M 549 – Árbevirolaš álgoálbmotguovllut

§ 18.1

Áššegirjjit

- Motion nr 549 Marita Granström ovddidan, 2020-02-20, dnr 1.1.8-2020-270
- Stivrabeavdegirji 2020-03-23—24, § 43.5
- Stivrabeavdegirji 2020-05-09—10, 97.6

Áššegiedahalli: Matilda Månsson

Marita Granström lea guovvamánu 20 b 2020, ovddidan mošuvnna mas son evttoha

ahte stivra ráhkkanahttá cealkámuša dievasčoahkkimii mas cealká ahte Sámediggi galgá hálddašit luondduriggodagaid árbevirolaš sámi eatnamiin ja čáziin,

ahte jus dás šaddet vuoittut, de galgá cealkámušas sierra čilgejuvvot got dat vuoittut galget bohtit buorin sámi álbmogii,

ahte čielggadit got sáhtášii hukset sámi ovddasteami dan málle mielde mii sinuihtain lea, ja ahte sáhtá go dan heivehit cealkámuššii.

Stivra mearridii njukčamánu 23- 24 b 2020, § 43.5

ahte gohččut hálddahusa válbmet ášši.

Stivračoahkkimis geassemánu 9 - 10 b 2020, ii šaddan ášši giedahallot.

Gávdnojit mánja riikkaidgaskasaš instrumeantta mat nannejit ahte álbmogiin ja álgoálbmogiin lea iešmearridanriekti. Iešmearridanriekti siskkilda álgoálbmogiid rievtti oamastit, geavahit ja kontrolleret eatnamiid ja luondduriggodagaid (geahča vuosttažettiin álgoálbmotjulggaštusa artihkkaliid 4, 5, 26 ja 32).

Sámi álbmogis lea dát riekti daningo lea álgoálbmot. Danin sáhtá lohkat ahte cealkámuš sámi hálddašeami birra Sámi luondduriggodagain lea dárbbasmeahttun daningo dálá riekti cealká ahte lea juo nu. Sámediggi lea dasa lassin ovddidan cealkámušaid ja policyaid ee. bieggafámu ja minerálaroggamiid birra main Sámedikki áigumušat sámi hálddašeami ja váikkuhanválddi ektui eatnamiid, čáziid ja luondduriggodagaid badjel, boahá čielgasit ovdan. Vaikko Sámediggi lea bajemus álbmotválljen orgána ja danin ovddasta sámiid iešguđet áššiin, de cealká álgoálbmotjulggaštus ahte vuoigatvuođat

§ 165 Motioner

§ 165.1 M 549 – Traditionella urfolksterritorier

Dokument

- Motion nr 549 av Marita Granström, 2020-02-20, dnr 1.1.8-2020-270
- Styrelseprotokoll 2020-03-23—24, § 43.5
- Styrelseprotokoll 2020-05-09—10, 97.6

Föredragande: Matilda Månsson

Marita Granström har den 20 februari 2020, inlämnat en motion där hon yrkar

- att styrelsen till plenum förbereder ett uttalande med inriktningen att Sametinget ska förvalta naturresurserna på traditionella samiska territorium och vatten,
- att i det fall vinster uppkommer ska det särskilt anges i uttalanet hur dessa ska komma det samiska folket tillgodo,
- att utreda hur en samisk representation enligt modellen som inuiterna har, skulle kunna genomföras och om det kan inrymmas i ett uttalande.

Styrelsen beslutade den 23- 24 mars 2020, § 43.5

- att uppdra till kansliet bereda ärendet.

Vid styrelsesammanträdet den 9 - 10 juni 2020, utgick ärendet.

Det finns flera internationella instrument som konstaterar att folk och urfolk har en rätt till självbestämmande. Rätten till självbestämmande omfattar urfolks rätt att äga, bruka och kontrollera land och naturresurser (se framför allt urfolksdeklarationen artikel 4, 5, 26 och 32). Rätten tillkommer det samiska folket i egenskap av urfolk. Ett uttalande om samisk förvaltning av naturresurserna inom Sápmi kan därför ses som överflödigt då det redan föreskrivs i gällande rätt. Sametinget har dessutom antagit ställningstaganden och policies om bland annat vindkraft och mineralutvinning där Sametingets ambitioner om samisk förvaltning och inflytande över förvaltning av mark vatten och resurser kommer till uttryck. Även om Sametinget som högsta folkvalda representant företräder det samiska folket i olika sammanhang tillkommer rättigheterna enligt urfolksdeklarationen det samiska folket. Det är oklart hur motionären i sin första att-sats menar att Sametinget ska förvalta naturresurserna i enlighet med detta.

uuu

§ 165 **Mošuvnnat – joatkka**

§ 165.1 **M 549 – Árbevirolaš álgoálbmotguovllut – joatkka**

gullet sámi álbmogii. Lea eahpečielggas govt mošuvdnaovddideaddji vuosttaš ahte-cealkagis oaivvilda ahte Sámediggi galggašii hálddašit luondduriggodagaid dán jelgii. Ráđđehus lea mearridan johtui bidjat guorahallama boazodoallolágas. Guorahallamis sáhtta maiddá suokkarduvvot govt iežá lágat váikkuhit sámi eanangeavaheami ja sámi vuoigatvuodaid (omd. minerálahka, biraslágat, vuovdedoalloláhka). Dat mearkkaša ahte čielggadit maiddá buhtadusnjuolggadusaid sisabahkkemiid ja eksproprieremiid ovddas. Vuoittuid juogadeapmi lea moalkái, ja dat ferte digaštallot ja sajustuvvot mángga perspektiivva vuodul, danin lea ilá árrat diehtit ja oavila dahkat das govt vuoittuid galgá juohkit, dál ovdalgo sámi hálddašanvuogádagat ja eavttut leat čielgasat.

Sámedikkis leat gáržžes resurssat, ja danin fertet vuoruhit ja veardidit got dáid resurssaid geavaha sámi álbmogii buorrin. Juste dál leat olu dehálaš proseassat jođus mat váikkuhit sámi eanangeavaheami ja vuoigatvuodaid. Ee. ráđđehusa guorahallan boazodoallolágas ja iežá lágain, ja sámi duohtavuodakommišuvdna. Jus dál galggalii guorahallagoahtit got sámi ovddasteami sáhtta čađahit inuihtaid modealla mielde, de šattalii goksit resurssaid iežá proseassaid bargguin mat leat jođus.

Čoahkkáigeassu

Sámediggi bargá mánggaládje sámi hálddašanáššiiguin ja luondduriggodagaid váikkuhemiin árbevirolaš sámi eatnamiin ja čáziin daid vuoigatvuodaid jelgii mat nannejuvvojit riikkaidgaskasaš rievttis. Danin ii leat juste dál dárbu buktit cealkámuša dahje ásahit guorahallama nu govt evttohuvvo mošuvnna goalmmat ahte-cealkagis.

Stivra evttoha Sámedikki mearridit

ahte hilgu mošuvnna.

§ 165 Motioner – *forts.*

§ 165.1 M 549 – Traditionella urfolksterritorier – *forts.*

Regeringen har beslutat att tillsätta en utredning om översyn av rennäringslagen. I utredningen kan även översyn av annan lagstiftning som påverkar samisk markanvändning och samiska rättigheter omfattas (exempelvis minerallag, miljöbalk, skogsvårdslag). Detta innebär att även regler om ersättning för intrång och expropriering omfattas. Frågor om vinstfördelning är komplexa och behöver diskuteras och förankras utifrån flera perspektiv det är därför för tidigt att anta ett ställningstagande om hur vinstfördelning ska ske innan system och förutsättningar för samisk förvaltning finns på plats.

Sametinget har begränsade resurser för sitt arbete och måste därför prioritera och överväga hur dessa resurser används för det samiska folkets bästa. I nuläget pågår många centrala processer som påverkar samisk markanvändning och rättigheter, bland annat regeringens utredning med översyn av rennäringslagen och eventuellt annan lagstiftning, samisk sanningskommission. Att i nuläget utreda hur en samisk representation enligt modellen som inuiterna har, skulle kunna genomföras innebär att resurser skulle behövas tas från pågående arbete med befintliga processer.

Sammanfattningsvis

Sametinget arbetar på olika sätt för samisk förvaltning och inflytande över naturresurser på traditionella samiska territorium och vatten i enlighet med de rättigheter som kommer till uttryck i internationell rätt. Det finns därför i nuläget inget behov av ett uttalande eller att tillsätta en utredning som föreslås i motionens tredje uppsats.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att avslå motionen.

§ 165.1

SÁMEDIGGI
SAMETINGET
nr/ 2020 -02- 2 0
Bodf
1.1.8-2020-270

M549

MOTION TILL SAMETINGETS PLENUM, UBMEJE DEN 20 FEBRUARI 2020

Under de senaste 100 åren har den svenska parlamentarismen etablerats och verkat för att anpassa en liten försvarslös arktisk urfolkskultur till en rigid lagstiftning som resulterat i försvenskingsprocess och en sönderslagning av den samiska nationen med framgångsrik fragmentisering av den samiska kulturen.

Samtidigt sker ett landgrabbande av traditionella urfolksterritorier och vatten med ett obegränsat utvinnande av alla naturresurser. Lappland, renbetesfjällen och områden öster därom blir en motor för ekonomiska tillväxten i Svearnas Rike- Sverige. Stora vinster genereras som inte kommer det samiska folket tillgodo utan i stället hamnar som riskkapital på de stora börserna ute i Europa.

Det är känt att andra arktiska urfolk med samma rätt enligt internationell lagstiftning har lyckats bättre. Grönlands Hjemmestyre etablerades 1979 med representanter för Inuiterna i Danmarks folketing, den lagstiftande församlingen. Inuiterna har även erhållit tillgång till Nunavut, och är därigenom ägare till världens största markområde.

Inuktitut talas av närmare 70 % av innevanarna i Nunavut. Grönlands hjemmestyre har numera tillgång till bland annat förvaltningen av naturresurser på Inuiternas traditionella områden.

Undertecknade hemställer:

Att styrelsen till plenum förbereder ett uttalande med inriktningen att Sametinget ska förvalta naturresurserna på traditionella samiska territorium och vatten,

Att i det fall vinster uppkommer ska det särskilt anges i uttalandet hur dessa ska komma det samiska folket tillgodo,

Att utreda hur en samisk representation enligt modellen som Inuiterna har, skulle kunna genomföras och om det kan inrymmas i ett uttalande.

Ubmeje 20.2.2020

Marita Granström

§ 165 Mošuvnnat – joatkka

§ 165.4 M 552 – Visot mearrádusdahkket Sámedikki dievasčoahkkimis galget oažžut rievttis vuodđodieđuid ja čađačuovgi dieđuid

Áššegirjjit

- Mošuvdna nr 552 Anders Kråik, Jan Rannerud, Stefan Mikaelsson, Marina Nilsson Ederlöv ovddidan 2020-11-26, dnr 1.1.8-2020-1675
- Dievasčoahkkibeavdegirji 2020-11-24–27, § 37

Anders Kråik, Jan Rannerud, Stefan Mikaelsson ja Marina Nilsson Ederlöv leat ovddidan mošuvnna mas sii evttohit:

ahte visot mearrádusdahkket Sámedikki dievasčoahkkimis galget oažžut rievttis ja dievaslaš vuodđodieđuid,

ahte Sámediggi bargá čađačuovgi málliin nu ahte visot mearrádusdahkket Sámedikki dievasčoahkkimis ožžot dieđuid áššiin mat gusket boahttevaš mearrádusaide.

Jan Rannerud dieđiha ahte mošuvdna galgá gessot ruovttoluotta.

Stivra mearrida

ahte bidjá dieđuid áššebáhpiriidda.

§ 165 Motioner – forts.

§ 165.4 M 552 – Ang korrekta underlag och transparens tillhandahålles samtliga beslutsfattare vid Sametingets plenum

Dokument

- Motion nr 552 av Anders Kråik, Jan Rannerud, Stefan Mikaelsson, Marina Nilsson Ederlöv 2020-11-26, dnr 1.1.8-2020-1675
- Plenumsprotokoll 2020-11-24–27, § 37

Anders Kråik, Jan Rannerud, Stefan Mikaelsson och Marina Nilsson Ederlöv har inlämnat motion där de yrkar:

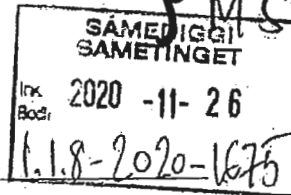
- att korrekt och fullständiga underlag ska tillhandahållas samtliga beslutsfattare vid Sametingets plenum,
- att Sametinget är transparent så att samtliga beslutsfattare vid Sametingets plenum hålls informerade i frågor som berör kommande beslut.

Jan Rannerud meddelar att motionen ska återtas.

Styrelsen beslutar

- att lägga informationen till handlingarna.

lls

VUOVDEGA - SKOGSSAMERNA - SAMERNA

för en ansvarsfull samepolitik

För **VUOVDEGA - SKOGSSAMERNA** är alla samer lika viktiga.

För oss är det viktigt att korrekta underlag och konsekvensanalyser, innan beslut, tillhandahålls samtliga beslutsfattare. Vi upplever att inför ett flertal beslut saknas information och fullständiga underlag vilket medför långa debatter, bjuder in till att lyfta frågor som inte tillhör det ärende som behandlas och skapar många frågor. Detta hade kunnat undvikas om rätt underlag och information varit tillgänglig innan mötet.

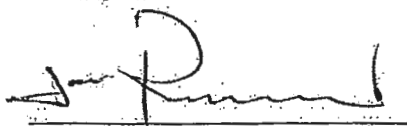
För oss samer är transparens och delaktighet viktigt. Förtroendet för Sametinget stärks med en öppen transparens och där det samiska folket känner delaktighet genom bland annat de folkvalda politikerna. Detta är viktigt!

Förtroendet för Sametinget behöver stärkas såväl internt som externt. Med dagens teknik ska inte detta vara ett problem. Att ett politiskt folkvalt organ väljer att lämna ofullständig information till de som sedan ska ta beslut är oacceptabelt. Detta leder även till minskat förtroende från det samiska folket för hela Sametinget och dess verksamhet.

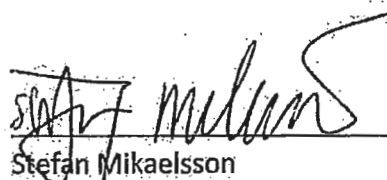
VUOVDEGA - SKOGSSAMERNA yrkar därför på att Sametingets plenum beslutar:

1. att korrekt och fullständiga underlag ska tillhandahållas samtliga beslutsfattare vid Sametingets plenum.
2. att Sametinget är transparent så att samtliga beslutsfattare vid Sametingets plenum hålls informerade i frågor som rör kommande beslut.

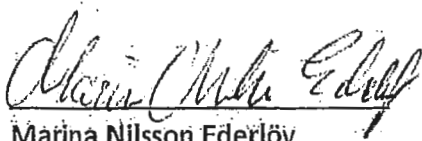
Arvidsjaur 2020-11-25

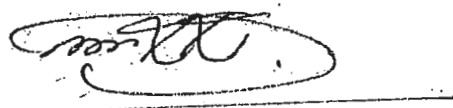
Jan Rannerud

Stefan Mikaelsson

Marina Nilsson Ederlöv

ANDERS KRÅIKU

ÅTERTAGANDE AV MOTION

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Till § 165.4

Angående:

Beredning av motioner

Motivering till ändring:

Med anledning av kansliets arbetssituation bedömer Vuovdegas styrelseledamot att ärendet kan lyftas senare eller i annat forum.

Vuovdega återkallar därför motion M 552.

Datum: 2020-12-08

Ort: Storsete

Namn: JAN RANNERUD

Underskrift av tjänstgörande ledamot/ledamöter: